

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลกับผลการจัดระดับสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of analysis) มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ให้ข้อมูล การดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอผลการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษา หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลกับผลการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดกรอบของแบบสอบถามตามโครงสร้างด้านเนื้อหา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลกับผลการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การตรวจสอบ การติดตามประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์

3. การตรวจสอบเครื่องมือด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องกันของข้อความ ตลอดจนภาษาที่ใช้ อันเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความตรงตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ทดลองใช้เครื่องมือ

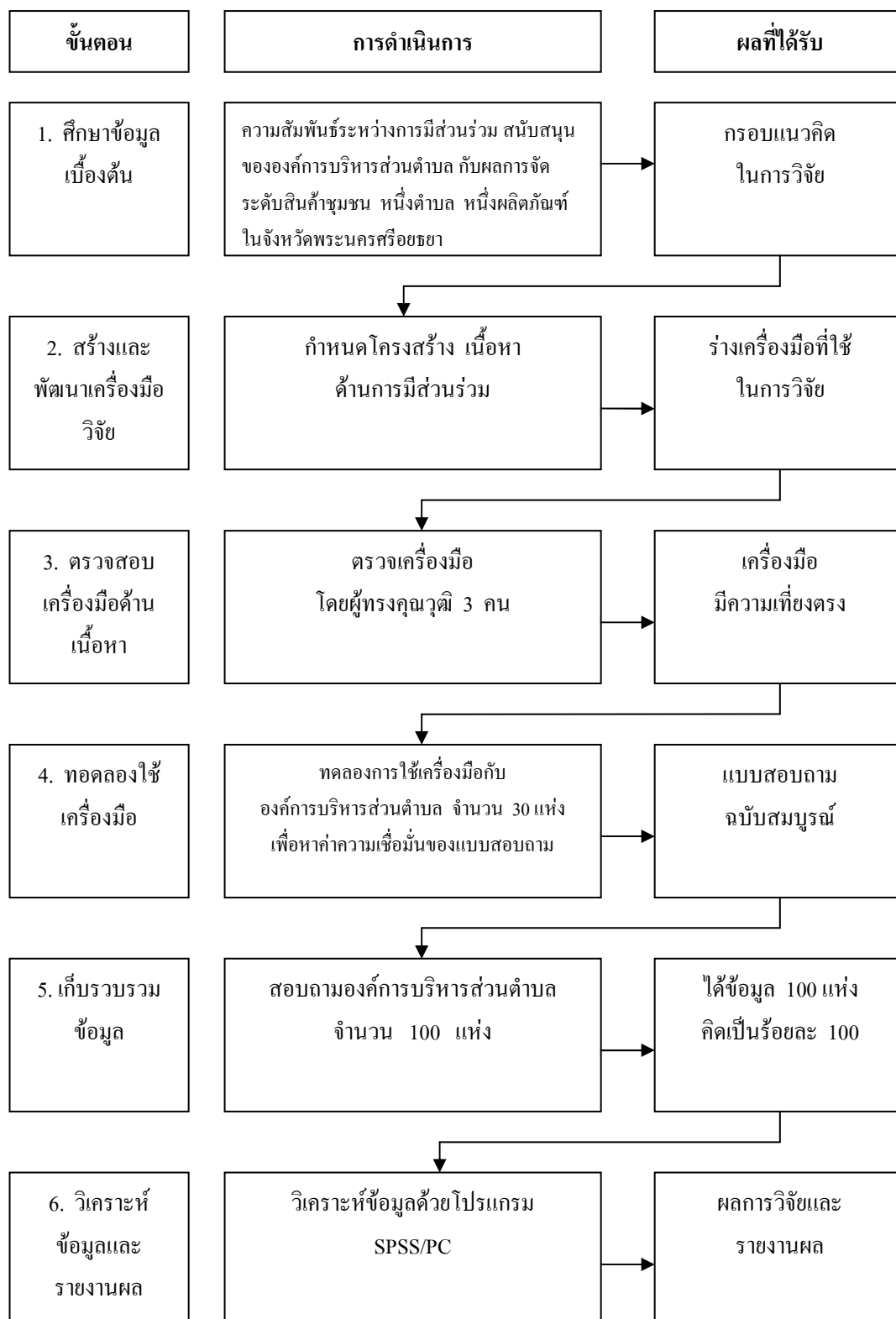
ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 30 แห่ง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามแล้วนำมาปรึกษากับกรรมการควบคุมเพื่อปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 100 แห่ง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) for Windows และทำการแปลผล สรุปผล อภิปรายผล และจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัย สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 133 แห่ง โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นายกอง้องการบริหารส่วนตำบล หรือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 133 คน เช่นกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

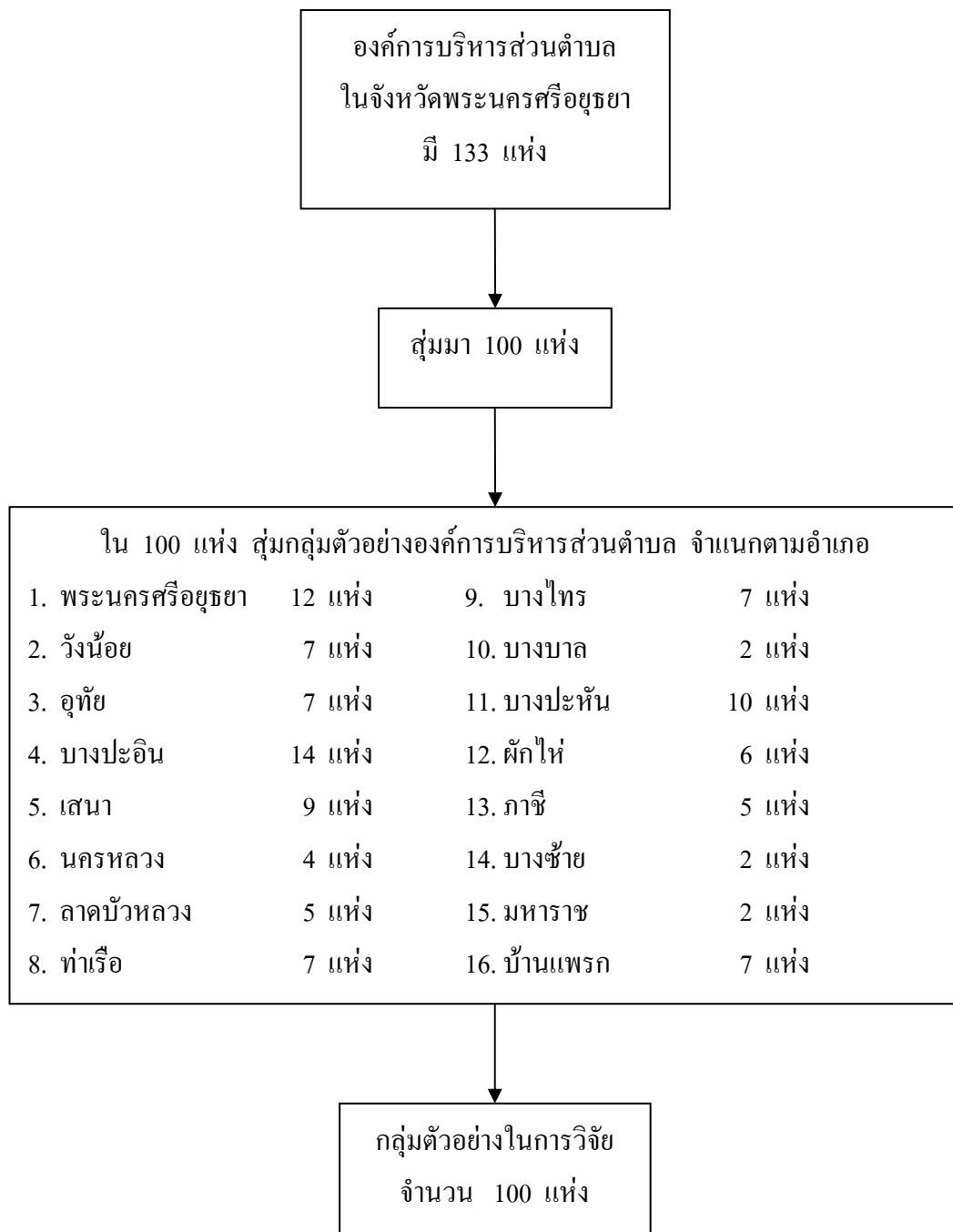
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 100 แห่ง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรคำนวณของ ยามาเน่ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นายกอง้องการบริหารส่วนตำบล หรือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 100 คน เช่นกัน

สำหรับรายชื่อและรายละเอียดขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และประชากร ได้ปรากฏรายละเอียดในภาคผนวกขั้นตอนการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ นำจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามาหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane's, 1973 : 1088) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของประชากร
	e	=	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 หรือ .05 เมื่อคำนวณแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่าง 100 แห่ง และเริ่มสุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 133 แห่ง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มีระดับคุณภาพ 3-5 ดาว ของทุกชุมชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งอาจไม่มีผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP คุณภาพระดับ 3-5 ดาว

ภาพประกอบ 12 สรุปการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้

ที่	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		อบต. / แห่ง	อบต. / แห่ง
1.	พระนครศรีอยุธยา	14	12
2.	วังน้อย	9	7
3.	อุทัย	9	7
4.	บางปะอิน	17	14
5.	เสนา	11	9
6.	นครหลวง	6	4
7.	ลาดบัวหลวง	7	5
8.	ท่าเรือ	9	7
9.	บางไทร	9	7
10.	บางบาล	4	2
11.	บางปะหัน	12	10
12.	ผักไห่	8	6
13.	ภาชี	7	5
14.	บางซ้าย	5	5
15.	มหาราช	4	2
16.	บ้านแพรก	12	7

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการผสมผสานแนวคิดของ โคน และอัฟโฮฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ; อคิน รพีพัฒน์ ; ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ; องค์การอนามัยโลก

(WHO. 1978 : 4149) ; ยาคาฟ และผลการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) โดยกำหนดเป็น 5 ระดับ เริ่มจากการปฏิบัติมากที่สุด ไปจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมากที่สุด หรือมากกว่า ร้อยละ 80
- 4 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก หรือประมาณร้อยละ 61-79
- 3 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41-60
- 2 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับน้อย หรือประมาณร้อยละ 21-40
- 1 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับน้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20

ตอนที่ 3 ผลการจัดระดับสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับผลการประเมินและจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามสรุปผล การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP product champion) ปี 2547 จังหวัดพระนครศรี- อยุธยา ในที่นี้จะศึกษา 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	5	ดาว	หมายถึง	สินค้าระดับคุณภาพดีมาก
ระดับ	4	ดาว	หมายถึง	สินค้าระดับคุณภาพดี
ระดับ	3	ดาว	หมายถึง	สินค้าระดับคุณภาพปานกลาง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้างเนื้อหา ภายใต้นามปรึกษาของอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์
2. นำข้อมูลจากการศึกษาในข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม แล้วเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องกันของข้อความ ตลอดจนภาษาที่ใช้ อันเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 แห่ง
6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronback, 1990 : 202 - 204) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.963
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาพร้อมแบบสอบถาม ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ได้รับแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความถูกต้องจำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติ ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science Version 12) โดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าความสถิติการบรรยายของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าสถิติร้อยละ

2. การวิเคราะห์ลักษณะการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การตรวจให้คะแนนและหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละรายการและแปลผลเป็น 5 ระดับ ดังนี้

2.1 การตรวจให้คะแนน

ระดับของการมีส่วนร่วม	5	กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ	5
ระดับของการมีส่วนร่วม	4	กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ	4
ระดับของการมีส่วนร่วม	3	กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ	3
ระดับของการมีส่วนร่วม	2	กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ	2
ระดับของการมีส่วนร่วม	1	กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ	1

2.2 การแปลผลค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมากที่สุด หรือมากกว่าร้อยละ 80
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมากหรือประมาณร้อยละ 61 – 79
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41 – 60
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่ง

ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับน้อย

ประมาณร้อยละ 21 – 40

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วม สนับสนุนการจัดระดับสินค้าชุมชนหนึ่ง ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับน้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้หลักการแปล ความหมาย ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2543 : 85) ที่กล่าวว่า การแปลความหมายความเบี่ยงเบนมาตรฐานต้องแปล ควบคู่กับค่าเฉลี่ย ถ้าค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าต่ำหรือเข้าใกล้ 0 หมายความว่า คะแนน หรือ ข้อมูลนั้นมีการกระจายจากค่าเฉลี่ยน้อย หรือมีคะแนนที่แตกต่างกันน้อยถ้าค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าสูง หมายความว่า คะแนนหรือข้อมูลนั้นมีการกระจายจากค่าเฉลี่ยมาก หรือมีคะแนนที่แตกต่าง กันมาก และถ้าค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า คะแนนทุกตัวมีค่าเท่ากัน ไม่มีการกระจายของข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

0.00 - 0.70 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลในระดับน้อย

0.71 - 1.00 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลในระดับปานกลาง

มากกว่า 1.00 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลในระดับมาก

2.3 การวิเคราะห์ผลการจัดระดับสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้สรุปผลการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2547 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของคณะกรรมการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2547 โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งในที่นี้ จะศึกษาระดับ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพดีที่สุด (ระดับ 5 ดาว)

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพดี (ระดับ 4 ดาว)

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง (ระดับ 3 ดาว)

2.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล กับผลการจัดระดับสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy} ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มาแปลผลนั้นใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน ถ้าไม่เป็น 0 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน โดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ คือ ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน ถ้าเป็นไปในทางลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน

การนำเสนอผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยด้วยข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยในรูปแบบของตารางและการพรรณนาประกอบตาราง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ

ตอนที่ 2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ผลการจัดระดับสินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล กับผลการจัดระดับสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา